

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра фінансового менеджменту та фондового ринку

Допущено до захисту
Завідувач кафедри ФМтаФР
Баранова В.Г.
“_____” _____ 2019 р.

ВИПУСКНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності 6.03050801 “Фінанси і кредит”

за темою:

«Система фінансового планування та прогнозування діяльності суб’єктів підприємництва»

Виконавець:
студентка факультету фінансів та
банківської справи

Погосян Тамара Юріївна

/підпис/

Науковий керівник:
к.е.н доцент

Бичкова Наталія Володимирівна

/підпис/

Одеса 2019

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФІНАНСОВОГО ПЛАНУВАННЯ ТА ПРОГНОЗУВАННЯ.....	6
1.1 Сутність фінансового планування, його цілі, задачі. Стадії фінансового планування.....	6
1.2 Методи фінансового планування.....	15
1.3 Система фінансового планування.....	20
РОЗДІЛ 2. АНАЛІТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	24
2.1 Загальна характеристика підприємства.....	24
2.2 Аналіз фінансового стану підприємства.....	30
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ФІНАНСОВОГО ПЛАНУВАННЯ	
3.1 Основні напрямки вдосконалення системи планування фінансової діяльності компанії.....	53
3.2 Пропозиції щодо вдосконалення фінансового планування на підприємстві.....	56
ВИСНОВКИ.....	67
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	70

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. В умовах ринкової економіки конкурентоспроможність будь-якого підприємства може забезпечити тільки ефективне управління рухом його фінансових потоків, реалізація якого потребує від управлінців оволодіння не лише методологією фінансового менеджменту, але й вміння використовувати її на практиці. Фінансове планування є одним із таких методів і надзвичайно важливим елементом фінансового управління, спрямованим на забезпечення стійкого розвитку підприємства відповідно до його реальних фінансових можливостей із урахуванням змін зовнішнього і внутрішнього середовища. У зв'язку з цим набуває актуальності проблема використання фінансового планування як механізму управління фінансами підприємств. Недосконалість законодавчо-нормативної бази з питань фінансового планування, існування нечіткої системи підготовки і передачі планової інформації всередині підприємства та із бізнес-партнерами, відсутність єдності у теоретично-методичних підходах до обліку та аналізу планових економічних показників стримують його впровадження на вітчизняних підприємствах.

Планування розвитку соціально-економічних систем завжди знаходилося в епіцентрі уваги представників наукової спільноти, а його концептуальне підґрунтя започатковано в роботах Р. Акоффа, Р. Брейлі, С. Майєрсом, М. Поукоком, А. Тейлором. Окремі методологічні, методичні і організаційні аспекти фінансового планування на макро- і макрорівнях досліджуються зарубіжними вченими, як то Р. Кертісом, Дж. Сигел, Дж. Фіннерті, Ф. Лі Ченгом, Джай К. Шим, російськими та українськими науковцями, серед яких: О.В. Ареф'єва, О.Г. Біла, І.О. Бланк, І.Т. Балабанов, Ю.М. Воробйов, В.М. Гриньова, Кірсанова Т.О., В.В. Ковальов, Г.О. Крамаренко, Л.О. Лігоненко, Є.С. Стоянова, О.Є. Чорна, Л.А. Швайка, В.М. Шелудько та інші.

Відзначаючи вагомий внесок дослідників у цій сфері, слід зауважити, що окремі аспекти фінансового планування діяльності підприємств потребують подальших досліджень. Зокрема, це стосується розкриття місця, ролі та функцій

фінансового планування у забезпеченні реалізації фінансових стратегічних цілей підприємства, впровадження та інтенсифікації розвитку бюджетування як інструменту поточного фінансового планування.

Потреба в узагальненні накопиченого досвіду і розробці нових наукових підходів до фінансового планування підприємств в умовах ринкової невизначеності обумовили вибір теми бакалаврської роботи.

Мета і завдання дослідження. Метою бакалаврської роботи є обґрунтування теоретико-методичних основ та розробка практичних заходів щодо організації і реалізації фінансового планування на вітчизняних виробничих підприємствах. Для реалізації поставленої мети в роботі сформульовані наступні завдання, які були вирішені в ході досліджень:

- здійснити економічну інтерпретацію змісту поняття «фінансове планування» з точки зору основних підходів, виділених сучасними дослідниками, узагальнити принципові засади його проведення та встановити необхідність впровадження на різних типах підприємств;
- розкрити роль фінансового планування у реалізації фінансових положень підприємства;
- надати детальну характеристику підприємству;
- дослідити діючу практику фінансового планування на прикладі підприємства;
- підвищити ефективність і точність планування (прогнозування) фінансових показників підприємства з використанням методів економіко-математичного моделювання і трендового аналізу;
- проаналізувати тенденції розвитку фінансового стану підприємства на основі планових показників та оптимізації планових рішень.

Об'єктом дослідження виступають фінансово-економічні відносини, які виникають в процесі фінансового планування і прогнозування підприємства.

Предметом дослідження є сукупність теоретико-методичних підходів і прикладних аспектів фінансового планування діяльності підприємства.

Методи дослідження. В роботі використано як традиційні загальнонаукові, так і спеціальні методи досліджень: узагальнення, порівняння,

аналіз і синтез – для уточнення економічної сутності фінансового планування, принципів, технологій і методів його реалізації; аналітичне групування, табличний і графічний аналіз, методи фінансового аналізу – для оцінки фінансового стану підприємства. Для розробки та обґрунтування практичних рекомендацій з удосконалення фінансового планування підприємства використано методи системності, економіко-математичного моделювання, оптимізації планових рішень, балансовий метод.

Інформаційну базу дослідження складають законодавчо-нормативні акти державних органів влади з питань організації і реалізації фінансового планування на вітчизняних підприємствах, фінансова звітність підприємства, матеріали фахових періодичних видань, навчальні посібники, інтернет-публікації.

ВИСНОВОК

В результаті виконаного дослідження компанії в даній роботі слід зробити висновок що, в умовах ринкової економіки збільшується важливість і актуальність фінансового планування і прогнозування. Природно, що від хорошого організації фінансового планування головним чином залежить стабільність компанії. Розраховувати на успішне ведення бізнесу неможливо, не розробляючи фінансових планів і не керуючи їх виконанням.

У бакалаврській роботі проведено аналіз діяльності підприємства. Дані проведеного аналізу показали, що за аналізований період в цілому динаміку доходів і витрат можна визначити, як позитивну. При цьому необхідно звернути увагу на перераховані моменти: зростання дебіторської заборгованості і запасів організації, низький обсяг короткострокових фінансових вкладень і грошових коштів, в результаті чого коефіцієнти ліквідності організації менше нормативного рівня значень, також бачимо зменшення коефіцієнта фінансової незалежності.

В динаміці проведений аналіз типу фінансової стійкості організації, показує зменшення фінансової стійкості організації, тобто підприємству не вистачає коштів для фінансового забезпечення власних витрат і запасів. Збільшення капіталу за чет власних джерел обмежена, через неможливість отримання необхідного рівня прибутку. В наслідок чого, керуючи оборотністю активів, підприємство має можливість залежати від зовнішніх джерел коштів в меншій мірі і збільшити ліквідність свого підприємства.

При фінансовому плануванні головні проблеми на підприємстві наступні:

- в планованому році складно прогнозувати види товарів і послуг, які будуть користуватися попитом, щоб оцінити очікуваний приплив фінансових коштів;
- існує проблема з дебіторською та кредиторською заборгованостями. Так як специфіка роботи з клієнтами у підприємства гнучка клієнтам надаються пільгові умови по оплатах і термінами;
- не вистачає оборотних коштів, так як роботи з надання послуг і продажу товарів відбувається без попередньої оплати;

- не визначена структура джерел фінансування;
- немає узгодженості в роботі між підрозділами;
- не створюються нові напрямки діяльності;
- відсутні платіжні календарі та чіткі графіки платежів, в
- особливості постійних і регламентованих;
- не налагоджена оптимізація товарних запасів.

Для більш ефективної роботи в майбутньому, керівництву підприємства для вдосконалення фінансового планування на підприємстві були запропоновані наступні рішення існуючих проблем:

1. Мінімум на три роки, розробити довгострокову програму для розвитку підприємства з урахуванням нових можливих напрямків в роботі.

2. Виробити нову систему роботи з клієнтами.

3. Скласти клієнтську базу з чіткою градацією пріоритетів по виплатах і відстрочень.

4. Розвивати використання програмних продуктів, встановлених на підприємстві, для автоматизації своєчасного відстеження проведених оплат в залежності від пріоритетності.

5. Збільшити капіталізацію підприємства.

6. Готувати плани витрат на маркетингові та інші цілі для кожного підрозділу.

7. Розробити і впровадити політику взаємодії з постачальниками, визначити методи і способи розрахунків, закріпити все в договорах.

8. Зменшити товарні запаси, і, як наслідок, збільшити оборотні засоби, при цьому встановивши ліміт по товарних запасах.

9. Контролювати неліквід.

10. Аналізувати і виявляти внутрішньогосподарські резерви збільшення прибутку за рахунок раціонального використання грошових коштів.

11. Проводити комплекс заходів для підвищення кваліфікації співробітників підприємства.

На підставі проведеного аналізу, можна зробити висновок, що підприємство знаходиться в помірно стабільному фінансовому становищі,

займає свою нішу на ринку товарів і послуг з постачання та сервісу техніки і обладнання, а також постачання і впровадження програмного забезпечення.

Обсяг обороту торгового підприємства міг би зрости за рахунок поліпшення забезпеченості та ефективності використання товарних ресурсів, підвищення ефективності використання трудових ресурсів, підвищення використання матеріально-технічної бази підприємства.

Впровадження запропонованих заходів має позитивний економічний ефект і дозволить підприємству поліпшити показники ліквідності, платоспроможність, бути більш стійким бізнесом і в меншій мірі залежати від зовнішнього фінансування.

Отримані результати на доцільність прийняття запропонованих рекомендацій для подальшого вдосконалення фінансового планування.

Отже, можна зробити висновок, що завдання, поставлені в роботі виконані і запропоновані заходи, внесуть свій вклад у вирішення проблеми формування основних напрямків поліпшення фінансового планування в компанії.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алексеева М.М. Планирование деятельности фирмы: Учебно-методическое пособие / М.М. Алексеева. – М.: Финансы и статистика, 2000. – 248 с.
2. Алфьорова І. Дослідження економічної сутності бюджетування та фінансового планування / І.Алфьорова, М.Колесникова // Схід. – 2010. – № 3 (103). – С. 3-7.
3. Белоусова І.А. Вдосконалення планування як функції управління суб'єктів господарської діяльності / І.А. Белоусова // Вісник ЖДТУ. – 2012. – №1 (59). – С. 71-74.
4. Бихалова К.О. Дослідження та впровадження процесу інтегрованого планування полів бізнесу / К.О. Бихалова // Вісник Східноукраїнського національного університету імені В.Даля. – 2010. – №8 (150), Ч.1. – С. 34-38.
5. Білоусова О.С. Фінансове планування підприємств в управлінні процесами збалансування фінансів реального сектора / О.С. Білоусова // Маркетинг і менеджмент інновацій. – 2011. – № 3, Т. 1. – С. 45-54.
6. Богомолова Н. І. Удосконалення фінансового планування на залізничному транспорті / Н.І. Богомолова, О.О. Кравченко // Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2011. – № 34. – С. 164-167.
7. Борейко В.І. Стратегічне управління промисловими підприємствами в ринкових умовах / В.І. Борейко, А.В. Борейко // Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. – Випуск 2(50). – Серія «Економіка». – 2010. – С. 23-29.
8. Бурлаков О.О. Становлення фінансового планування підприємств в Україні / О.О. Бурлаков // Вісник Житомирського державного технологічного університету. – 2012. – № 1 (59). – Ч 2. – С. 251-253.
10. Вальтер О.Э. Финансовый менеджмент / Вальтер О.Э., Понеделкова Е.Н., Корнилин Д.А. – М.: Колос, 2002. – 176 с.

11. Васейчук Л.А. Регіональні особливості стратегічного планування в Україні / Л.А. Васейчук// Публічне управління: теорія та практика: зб. наук. пр.– 2012. – №1 (9). – С. 26-31.
12. Ватченко О.Б. Бюджетування як інструмент фінансового планування / О.Б. Ватченко, О.Ю. Вороніна // Економічний простір. – 2012. – № 60. – С. 133-143.
13. Виханский О.С. Стратегическое Управление: Учебник. – 2-е изд. Пере раб. и доп. – М.: Гардарики, 2002. – 296 с.
14. Вовк В.М. Планування як важливий елемент системи фінансового менеджменту на підприємстві / В.М. Вовк, М.В. Ліп'яніна // Проблеми раціонального використання соціально-економічного та природно-ресурсного потенціалу регіону: фінансова політика та інвестиції: зб. наук. пр.: Випуск XVI, № 1. – К.: СЕУ / Рівне: НУВГП, 2010. – 573 с. – С. 168-178.
15. Герчикова И.Н. Менеджмент: Учебник / И.Н. Герчикова. – 3-е изд., перераб. и доп. – М.: ЮНИТИ, 2002. – 501 с.
16. Говорушко Т. Теоретичні аспекти необхідності і сутності планування діяльності підприємств / Т. Говорушко, Л. Приходько // Економічний аналіз. – 2011. – Вип. 9, Ч. 2. – С. 115-117.
17. Гончаренко І. В. Методичні підходи до впровадження системи бюджетування на підприємствах / І.В. Гончаренко, Н.С. Танклевська // Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія «Економіка та менеджмент». – 2010. – Вип. 5/2 (40). – С. 64-68.
18. Гриньова В. М. Фінанси підприємств: навч. посіб. : 2-ге вид., перероб. і доп. / В.М. Гриньова, В.О. Коюда. – К: Знання – Прес, 2004. – 424 с.
19. Дайле А. Практика контроллинга: Пер. с нем. / Под ред. и с предисл. М.Л. Лукашевича, Е.Н. Тихоненковой. – М.: Финансы и статистика, 2001. – 336 с.

- 20.Єзгор Л. Планування – основний елемент фінансового менеджменту підприємства в Україні / Л. Єзгор // Формування ринкової економіки в Україні. – 2009. – Вип. 19. – С. 219-223.
21. Зиньковская Н.В. Стратегическое планирование на предприятии / Н.В. Зиньковская, Н.А. Волкова, И.П. Кошечая. – М.: ГАУ, 1993. – 214 с.
22. Івата В. В. Роль фінансового планування в системі сучасного управління підприємств машинобудування / В.В. Івата // Економічний вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут». – 2009. – №6. – С. 183-185.
23. Ляшенко А.Х. Теоретичні засади фінансового планування і прогнозування в Україні / А.Х. Ляшенко // Економічний простір. – 2012. – №61. – С. 178-190.
24. Іонін Є.Є. Фінансова аналітика сучасного бізнесу: [монографія] / Є.Є. Іонін, М.М. Овчинникова. – Донецьк, ДонНУ, 2012. – 311 с.
- 25.Казакова Н. А. Экономический анализ в оценке бизнеса : учебно-практическое пособие / Н. А. Казакова. – М. : Дело и Сервис, 2011. – 288 с.
26. Каришин Н. Бюджетування в системі управління підприємствами харчової промисловості / Н.Каришин // Галицький економічний вісник. – 2012. – №1(34). – с.108-114.
27. Квасовський О. Теоретична концептуалізація формування фінансового механізму виробничих кластерів / О. Квасовський, Е. Карапетян // Світ фінансів. – 2014. – № 3. – С. 135-146.
- 29.Кнейслер О.В. Фінансовий менеджмент: Навчальний посібник / О.В. Кнейслер. – Тернопіль: Економічна думка, 2008. – 240 с.
30. Ковалев В. В. Финансы организаций (предприятий) : учебник / В. В. Ковалев, Вит. В. Ковалев. – М. : Проспект (ТК Велби), 2012. – 305 с.

31. Ковалев В.В. Управление финансами: Учебное пособие / В.В. Ковалев. – М.: ФБК-ПРЕСС, 1998. – 160 с.
33. Контроллинг как инструмент управления предприятием / Е.А. Ананькина, С.В. Данилочкин, Н.Г. Данилочкина и др.; Под ред. Н.Г. Данилочкиной. – М.: Аудит, ЮНИТИ, 1998. – 279 с.
34. Коркуна Д.М. Фінансове прогнозування, як основа фінансових планів підприємства / Д.М. Коркуна // Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Проблеми економіки та управління. – 2008. – №628. – С. 539-545.
35. Костецька І. І. Методи складання бізнес-плану із застосуванням програми PROJECT EXPERT / І. І. Костецька // Економічний простір : зб. наук. праць. – 2009. – № 28/2. – Дніпропетровськ : ПДАБА, 2009. – С. 232–236.
37. Костирко Л.А. Фінансовий механізм сталого розвитку підприємств: стратегічні орієнтири, системи забезпечення, адаптація: Монографія / Л.А. Костирко. – Луганськ: Вид-во «Ноулідж», 2012. – 474 с.
38. Кравченко О.О. Генезис теорій фінансового планування і прогнозування / О.О. Кравченко // Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2011. – № 36. – С. 56-60.
39. Кравченко О.О. Передумови використання сценарного підходу до фінансового планування і прогнозування на залізничному транспорті / О.О. Кравченко // Вісник економіки транспорту і промисловості. – № 37. – 2012. – С. 140-144.
40. Лихачова О.Н. Финансовое планирование на предприятии: Учеб. Пособие / О.Н. Лихачова. – М.: ООО «ТКВелби», 2003. – 264 с.
41. Лобанова Е.Н. Стратегическое планирование на предприятиях / Лобанова Е.Н., О.В. Соколова. – М.: АНХ. 1990. – 184 с.

36. Костецький В.В. Фінансовий контролінг у системі управління фінансами підприємства / В. В. Костецький // Наукові записки національного університету «Острозька академія». – 2012. – Вип. 19. – С. 143-146.
42. Лобанова Е.Н. Управление финансами: 17 – модульная программа для менеджеров «Управление развитием организации». Модуль 14 / Е.Н.Лобанова, М.А. Лимитовский. – М.: ИНФРА-М, 2000. – 240 с.
43. Майер Е. Контроллинг как система мышления / Е. Майер. – М.: Изд. «ДИС», 1997. – 159 с.
44. Кублікова Т. Б. Система казначейства: управління фінансовими ресурсами: монографія / Т. Б.Кублікова, Е. І. Курганська. – Одеса: ОНЕУ, 2015. – 323 с.
45. Мельник Д. Л. Роль та місце функціональних стратегій у загальній стратегії розвитку підприємства / Д.Л. Мельник // Вісник Хмельницького національного університету. Серія: "Економічні науки". – 2010. – № 4. Т. 2. – С. 208-212.
46. Райан Б. Стратегический учет для руководителя / Пер. с англ. под ред. В.А. Микрюкова. – М.: Аудит, ЮНИТИ, 1998. – 616 с.
47. Робсон А. Цели и практическое осуществление финансового планирования и контроля. Финансовое планирование и контроль / А. Робсон. – М.: ИНФРА-М, 1996. – 320 с.
48. Савченко В.Ф. Планування і прогнозування: еволюційні зміни та ситуація в Україні / В.Ф. Савченко // Чернігівський науковий часопис. – Серія: Економіка і управління. – 2011. – № 2 (2). – С. 12-20.
49. Савченко К. В. Цільове планування як інструмент реалізації стабілізаційної політики держави / К.В. Савченко // Наука й економіка. – 2011. – № 3 (23). – С. 30-33.
50. Савчук В.П. Финансовый менеджмент предприятий: прикладные вопросы с анализом деловых ситуаций / В.П. Савчук. – К.: Издательский Дом «Максимум», 2001. – 600 с.

51. Семь нот менеджмента / Бочкарев А., Кондратьев В., Краснова В. и др. / Под ред. Красновой В. и Привалова А.; изд. 5-е, доп. – М.: ЗАО “Журнал Эксперт”, 2001. – 656 с.
52. Сергеев И.В. Оперативное финансовое планирование на предприятии / И.В. Сергеев, А.В. Шипицын. – М.: Финансы и статистика, 2002. – 288 с.
52. Ставерська Т.О. Принципи і процедури фінансового планування і прогнозування на підприємстві / Т.О. Ставерська // Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. – 2014. – №5. – С. 167-170.
53. Степура В.В. Світовий досвід фінансового планування / В.В. Степура // Науково-виробничий журнал «Часопис економічних реформ». – Луганськ: СНУ ім. В.Даля. – 2014. – № 1 (5). – С. 41-44.
54. Стефанів І.Ф. Напрямки удосконалення фінансової політики підприємств / І.Ф. Стефанів // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2014. – Випуск 13. – С. 542-547.
55. Теплова Т.В. Планирование в финансовом менеджменте / Т.В. Теплова. – М.: Изд. «Магистр», 1998. – 324 с.
56. Уткин Е.А. Финансовый менеджмент. Учебник для вузов / Е.А. Уткин. – М.: Издательство «Зерцало», 1998. – 272с.
57. Финансовый менеджмент: теория и практика: Учебник / Под ред. Е.С. Стояновой. – М.: Изд. Перспектива, 1996. – 405 с.
58. Фінанси підприємств: Навч. посіб. / О. Ю. Ніпіаліді, Н. І. Карпишин. – Тернопіль: Економічна думка, 2009. – 232 с.
59. Хан Д. Планирование и контроль: концепция контроллинга: Пер. с нем./Под ред. и с предисл. А.А. Турчака, Л.Г. Головача, М.Л. Лукашевича. – М.: Финансы и статистика, 1997. – 800 с.

60. Хруцкий В.Е. Внутрифирменное бюджетирование: Настольная книга по постановке финансового планирования / Хруцкий В.Е., Сизова Т.В., Гамаюнов В.В. – М.: Финансыистатистика, 2002. – 400 с.
61. Черныш Е.А. Прогнозирование и планирование: Учеб. Пособие / Е.А. Черныш,
Н.П. Молчанова, А.А. Новикова, Т.А. Салтанова. – М.: Издательство “ПРИОР”, 1999. – 176 с.
62. Шим Джай К. Основы коммерческого бюджетирования. Пер. с англ./ Шим Джай К., Джоэл Г. Сигел. – СПб.: Азбука, 2001. – 496 с.
63. Эйткен-Дейвис Р. Прогноз движения денежных средств. Финансовое планирование и контроль / Шим Джай К., Джоэл Г. Сигел. – М.: ИНФРА-М, 1996. – 426 с.